

UNIVERZITA PALACKÉHO
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTAV SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÝCH STUDII

Bakalářská práce

Tereza Zbořilová

Problematika odkladu školní docházky ve vztahu k Olomouckému
regionu

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne 15. 6. 2013

Děkuji Mgr. Pavlu Svobodovi, Ph.D. za cenné rady a odborné informace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce a za mimořádně vstřícný přístup po celou dobu tvorby bakalářské práce a dále děkuji všem svým blízkým, kteří mě při práci plně podpořili.

OBSAH:

ÚVOD.....	6
TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1 Periodizace vývoje lidské psychiky.....	7
1.1 Prenatální období.....	7
1.2 Novorozenecké období.....	7
1.3 Kojenecké období.....	8
1.4 Období batolete.....	10
1.5 Charakteristika předškolního věku.....	10
1.5.1 Psychické funkce.....	11
1.5.2 Motorika.....	11
1.5.3 Socializace.....	11
2 Školní zralost.....	13
2.1 Fyzická zralost.....	13
2.2 Psychická zralost.....	14
2.2.1 Vnímání.....	14
2.2.2 Myšlení, paměť.....	14
2.2.3 Grafomotorika, kresba.....	14
2.2.4 Řeč.....	15
2.3 Sociální a emocionální zralost.....	15
3 Diagnostika dítěte předškolního věku.....	16
4 Odklad školní docházky.....	17
5 Olomoucký kraj.....	19
5.1 Olomouc.....	19
5.2 Jeseník.....	19
5.3 Prostějov.....	20
5.4 Přerov.....	20

5.5 Šumperk.....	20
PRAKTICKÁ ČÁST	22
6 Cíl praktické části	22
6.1 Kde a jak probíhal průzkum	22
6.1.1 Základní škola sv. Voršily v Olomouci	22
6.1.2 Základní škola Nedvědova v Olomouci	23
6.1.3 Základní škola Velký Újezd	24
6.1.4 Základní škola Tršice	25
6.2 Osoby přítomné u zápisu	25
6.3 Výsledky průzkumu.....	26
6.4 Diskuze	35
ZÁVĚR.....	37
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	39
SEZNAM PŘÍLOH	42
ANOTACE	

ÚVOD

Nástup do školy je důležitý předěl v životě dítěte, které vstupuje ze světa her do světa povinností. Ne každé dítě je však na tento skok připraveno. K tomu aby dítě bylo školsky zralé, je potřeba, aby přirozeně dospělo v oblastech, které jsou pro nástup do školy důležité.

V dnešní době, kdy svět je v ekonomickém rozkvětu, nová technologie zaplavuje svět a všichni se snaží dosáhnout toho nejlepšího, co může být, se i tento „spěch“ promítá do školství. Je kladen větší nátlak na děti a to nejen ze strany rodičů, ale i pedagogů.

Od narození až po předškolní věk, má dítě šest let na to, aby si osvojilo veškeré funkce, které bude pro vstup do školy potřebovat, jenže svět nás zaplavuje tolika informacemi, požadavky a nároky, že dítě nedostává potřebný čas k rozvoji. Proto jsou tu děti, které mají rok odklad od nástupu do školy, aby jejich psychické či fyzické funkce mohly dozrát.

U dětí, které dosáhnou šesti let věku teprve do konce kalendářního věku, je možné, aby nastoupily školní docházku. Dnes je to však výjimka, protože díky dnešnímu uspěchanému a kariérou pohaněnému světu, žádají rodiče odklad i pro děti, které jsou nadprůměrně vyspělé.

Důvod mého výběru tohoto tématu byl rozhovor s jednou paní profesorkou, která zastává názor, že nejčastějším důvodem odkladů není vysoká nezralost dětí, ale lenivost rodičů. Rodičů, kteří rádi využívají služby mateřských škol, které mají otevřeno až do páté hodiny večerní. Pokud by však dítě nastoupilo do školy, tak dle dnešních rozvrhů bude dítě doma už ve dvě hodiny. Kdo s rodičů se v dobře placené práci bude chtít hnát domů už ve dvě? Odklad jim nabízí další rok k tomu, aby mohli vydělat ještě více peněz, aby nemuseli dítěti zajišťovat hlídání, když skončí ve škole dříve. Odklad je pro ně rok bez další povinnosti navíc. Vybrala jsme si toto téma, abych se dozvěděla více o odkladech.

Teoretická část se věnuje popsáním pojmů jako je periodizace vývoje lidské psychiky, školní zralost, odklad. V praktické části se zabývám průzkumem dokumentů, které obsahují počty žáků v jednotlivých okresech Olomouckého kraje, kteří byli v letošním roce přijati do prvních ročníků základní školy a kteří letos dostali odklad. Dále se zabývá popisem čtyř náhodně vybraných škola na Olomoucku a jejich průběhem a uspořádáním při zápisech.

Cílem práce je shrnout informace a obeznámit čtenáře o tom, co je to odklad a s tím související terminologie a zjistit, který okres v Olomouckém kraji letos přijal nejvíce studentů a který okres udělil nejvíce odkladů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Periodizace vývoje lidské psychiky

1.1 Prenatální období

Dle Vágnerové (2000) se v prenatálním období vytvářejí všechny potřebné předpoklady pro budoucí samostatný život plodu.

Prenatální vývoj trvá 9 měsíců kalendářních od oplození vajíčka do narození dítěte. V tomto období se vytvářejí všechny orgánové systémy; jde tedy především o biologický vývoj. Avšak objevují se i první jednoduché psychické reakce, plod je schopen s matkou určitým způsobem komunikovat a dovede se chovat rozdílným způsobem, když na něj působí různé podněty. V této fázi získává již první zkušenosti.

Prenatální období můžeme rozdělit do 3 fází:

- Fáze oplození
- Embryonální období
- Fetální období

Neméně důležitý pro další vývoj člověka je také průběh samotného porodu, neboť velice často dochází k různým poškozením organismu právě v důsledku komplikací při porodu.

1.2 Novorozenecké období

Novorozenecké období je první fází kojeneckého stadia. Začíná porodem a trvá zhruba dva měsíce. Novorozenec se musí velmi rychle přizpůsobit novým vnitřním a vnějším podmínkám. Plicní a oběhový krevní systém se přizpůsobuje takřka během několika sekund po porodu, termoregulace během několika hodin a adaptace metabolických funkcí nastává v prvních dnech jeho života (Kuric, 1986).

Novorozenec je vybaven jen několika základními nepodmíněnými reflexy (hledací, sací, polykací, vyměšovací aj.) Ne všechny smysly jsou u novorozenců ihned funkční. Chuť je rozvinuta jen částečně a reaguje převážně jen na sladké podněty. Čich začíná reagovat již po dvou dnech, ale jen na velmi silné pachy. Reakce na silný pach u novorozence se pak projevuje tím, že odvrací hlavu, má zrychlené dýchání a tep (Čačka, 2000).

Dalším smyslem, jehož podněty na novorozence působí je sluch. Zpočátku reaguje pouze na náhlé a silné podněty jako je vysoký tón, který ho vyleká a rozpláče, anebo hluboký tón, který ho naopak uklidní. Teprve až po jednom měsíci se začíná cíleně soustředit na jednotlivé zvuky. Posledním smyslem je zrak. Zpočátku rozlišuje novorozenec pouze světlo a tmu, ale po jednom měsíci už reaguje na přibližující se tvář. Nejostřeji vidí novorozenec ve vzdálenosti 25-30 cm a to díky nepružné akomodaci oka. Po druhém měsíci jsou veškeré funkce oka natolik ustálené a vyspělé, že je novorozenec schopen se orientovat již na několik metrů. Díky rychlé unavitelnosti nervových buněk novorozenec prospí až 20 hodin denně. Avšak 7 až 8 krát během 24 hodin se probouzí a to většinou kvůli hladu, nebo pocitu vlhka (Čačka, 2000).

1.3 Kojenecké období

Kojenecké období trvá zhruba od 2, až do 12 měsíců a jeho hlavním znakem je rychlý růst do délky a přibývání tělesné hmotnosti. Ve vývoji člověka je to velice důležité období. Přestože trvá pouze necelý rok, dochází k největším a nejrychlejším změnám ve vývoji tělesném i duševním než v dalších obdobích života. V průběhu prvního roku života dochází k vyvrávnání centrálního nervového systému a zdokonalování činnosti jednotlivých smyslových orgánů. Toto období je jedno z nejintenzivnějšího vývojového úseku, které se v průběhu ontogenetického vývoje již neopakuje (Pugnerová in Šimíčková-Čížková a kol., 2008).

„V prvním roce života dítě postupně ovládá své tělo tak, že je schopno specificky lidské lokomoce ve vzpřímeném postoji, dovede uchopit a pouštět záměrně věci, rozvine svou praktickou inteligenci, je připraveno pro zahájení řečové komunikace a naváže specifické vztahy k lidem, kteří o ně pečují.“ (Pugnerová in Šimíčková-Čížková s. 49, 2008)

Kojenecký věk bývá rozčleněn věkovými pásmy 3., 6., 9. a 12. měsíc a to proto, že v těchto obdobích dochází k funkčním vývojovým změnám. Co se týče vývoje jemné a hrubé motoriky, tak ve třech měsících života se udrží kojeneček na bříšku s pevně zvednutou hlavou a s oporou o předloktí, říká se, že „pase koníčky“. U jemné motoriky úchopový syndrom již vyhořel a kojencovi dlaně jsou rozevřené, avšak stále převládá „uchopování“ předmětů zrakem, než rukama. V šestém měsíci se dítě začíná pomalu přitahovat a dostávat se do sedu. Z polohy na břicho se dokáže samo převrátit zpět na záda. Od spontánního pohybu rukou si dítě začíná uvědomovat jejich tvar a odlišnost od jiných předmětů. Pokud nad dítě pověsíme hračku, zjistíme, že se učí nejen kontrolovat svůj pohyb, ale také si uvědomuje velikost, tvar a

vzdálenost hračky. Mezi šestým a devátým měsícem se dítě začíná pomalu připravovat na lezení. Z polohy na břicho se pokouší postavit na kolena a zapřít se o ruce. V devátém měsíci je již dítě schopno sedět samo bez opory, aktivně loží po čtyřech a projevuje snahu o vzpřímení do stoje, například u židle, nebo jiného kusu nábytku. Další důležitou změnou je uvědomění si funkce palce. Dítě jej začíná aktivně zapojovat a uchopuje již předměty, jako jsou korálky, drobký aj. Ve dvanáctém měsíci je dítě schopno chodit za ruku, nebo s oporou kolem nábytku. Samostatná chůze se objevuje až na hranici kojeneckého a batolecího věku. Rozvoj jemné motoriky v tomto období je na takové úrovni, že dítě již nemá problém, s jakoukoliv manipulací s veškerými věcmi ve svém okolí. U zrakové a sluchové percepce, dochází k řádnému vývoji až kolem čtvrtého měsíce. Dítě z počátku jen sleduje pohybující se předmět očima, nebo se snaží daný akustický signál zachytit, ale později, kdy je schopno se převalit na břicho, udržet hlavu pevně zvednutou, nebo se posadit, otáčí se za zvukem, či předmětem nejen hlavou, ale i celým trupem a později i celým tělem. (Pugnerová in Šimíčková - Čížková, 2008).

Vývoj řeči v tomto období je zcela závislý na kladném emočním kontaktu, věku a vzdělanosti rodičů (především matky), velikosti rodiny a dobré úrovně sociálního a výchovného prostředí. Z počátku novorozenec vydává jen křik, kterým oznamuje hlad, nebo bolest, ale postupem času se křik stává i prostředkem, jak upoutat pozornost. Od druhého měsíce si kojeneček „brouká“. Nejen že si tímto rozvíjí koordinaci mluvidel, ale zároveň navazuje i sociální kontakt. Od třetího měsíce již kojeneček reaguje na lidský hlas a v čtvrtém a pátém měsíci některé zvuky napodobuje. V šestém měsíci projevy řeči u kojenců označujeme jako „žvatlání“. Je to příprava na rozvoj řeči, neustále tvoří nové zvuky a souhlásky. Nejčastěji to jsou b, p, m, d, t, v. V devátém měsíci už spojuje samohlásky v jednoduché slabiky jako je například: „ma-ma, ba-ba, ta-ta“. Kolem dvanáctého měsíce dítě už vydává smysluplné slova, která bývají většinou jednoznačná a vyjadřují potřeby a přání. Aby se dítě naučilo správně mluvit a slova opakovalo dobře, je nutné na něj mluvit zvolna, s přesnou artikulací, opakovaně a v krátkých jednoduchých větách (Hradecká in Čačka, 2000).

Poslední důležitou složkou ve vývoji u kojence je socializace. Vágnerová (s. 72, 2000) uvádí, že: „*Proces socializace závisí na interakci s matkou, resp. s rodiči. Dospělí i dítě jsou pro takovou interakci vybaveni vrozenými dispozicemi. Mezi 6. a 9. měsícem začne dítě odlišovat matku od ostatních lidských bytostí. Strach z cizích lidí je v tomto období jedním z nejdůležitějších signálů normálního vývoje. Matka se stává jedním z prvních objektů, které dítě chápe jako trvalé. V souvislosti s tím je dítě postupně nuceno akceptovat i svou vlastní samostatnost, tj. oddělenost od mateřské bytosti. V důsledku této zkušenosti se rozvíjí*

tendence udržet zájem matky jiným způsobem, což má pozitivní vliv na rozvoj dětských kompetencí (např. komunikace).“

1.4 Období batolete

Toto období bychom mohli zařadit do druhého až třetího roku života dítěte. Senzomotorický vývoj je na vrcholu a začíná se objevovat před pojmová a symbolická fáze kognitivního (poznávacího) vývoje. Je to velmi významné období a to nejen díky prudkému a intenzivnímu rozvoji řeči, osvojení si chůze, poznávání předmětů z hlediska účelnosti, ale dochází k počátkům rozvoje osobnosti dítěte a projevům sebeuvědomění si svého „já“. (Kuric, 1986)

„V tomto raném stadiu dochází k obzvlášť velkému posunu všech poznávacích funkcí. Batolata si již bezděčně neosvojují jen to, „co bude následovat“, ale začínají také zvolna předvídat to, „co je třeba udělat“ k dosažení žádoucího efektu.“ (Čačka, s. 46, 2000)

Jednou ze základních potřeb u dítěte v batolecím období je pohyb. Koordinace pohybů je mnohem vyšší a to nejen v oblasti hrubé motoriky, ale i jemné motoriky. Chůze je dokonalejší a stabilnější, batole začíná skákat, běhat podlézat nebo přelézat různé překážky. Také začíná skládat stavebnice, kostky, tvořivě si hraje s pískem (dělá „bábovičky“, staví jednoduché hrady, tunely aj.). V oblasti sebeobsluhy už zvládá se samo napít, najíst a s menší dopomocí se samo vysleče a některé části oblečení i obleče. Zhruba okolo druhého roku batole začíná kreslit „období čaranic“. Na konci třetího roku některé děti zvládají již jednoduché kresby a objevuje se zde držení tužky v prstech. (Bednářová, Šmardová, 2011)

1.5 Charakteristika předškolního věku

„Předškolní věk je charakteristický diferenciací vztahu ke světu. V jeho poznání dítěti pomáhá představivost, je to fáze fantazijního zpracovávání informací a intuitivního uvažování, které ještě není regulováno logikou. Myšlení předškolního dítěte je charakteristické egocentrismem, ulpíváním na zjevných znacích a magičností.“ (Vágnerová, s. 201, 2000)

Od tří do šesti let se mění tělesná konstrukce dítěte. Z baculatosti vyrůstají děti do štíhlosti a vznikají disproporce mezi růstem končetin, trupu a hlavy. Koncem předškolního věku vzniká období, které nazýváme „období vytáhlosti“. Ve věku šesti let se dovršuje osifikace zápěstních kůstek, což má velký význam pro rozvoj jemné motoriky. (Plevová in Šimičková – Čížková, 2008)

1.5.1 Psychické funkce

Vnímání v předškolním věku má znaky nedokonalosti. Zachycuje ve vjemech omezenou část skutečnosti. Vyznačuje se nedostatečnou hloubkou a přesností (Kuric, 1986).

Pozornost je v tomto období ještě poměrně krátkodobá. Je to způsobeno dosud slabými nervovými buňkami. K posilování a větší záměrnosti pozornosti slouží konstruktivní hry, jednoduché povinnosti a svou roli zde může za určitých podmínek sehrát i dětmi oblíbené sledování televize (Čačka, 2000).

Dochází k rychlému obohacování slovní zásoby. Rozvíjí se aktivní řečová činnost (Kuric, 1986).

1.5.2 Motorika

Pohybové funkce v předškolním věku podobně jako funkce psychické ovlivňuje postupné vyžívání centrální nervové soustavy. Postupně se zlepšuje jemná motorika dítěte. Jedinec se stává zdatnější a odolnější. Zlepšuje se koordinace pohybů. V předškolním věku se stává nejpřirozenější činností, která významně ovlivňuje nejen somatický vývoj hra. Při hře, v sebe obsluze a v kresbě si dítě cvičí svou zručnost (Bartoňová, 2004).

1.5.3 Socializace

Na rozdíl od předchozích vývojových období, kdy je u dítěte zřejmá potřeba sociálního kontaktu především k dospělému, začíná se v průběhu čtvrtého a pátého roku projevovat tendence a potřeba spoluúčastníků při jeho činnostech. Zpočátku se to projevuje jedním společníkem při hře. Později si dítě začíná hrát s třemi i více dětmi. Postupně se vytvářejí déle trvající a pevnější dětská společenství, v kterých se děti učí vzájemně

respektovat. Dospělý je pro dítě předškolního věku vševědoucí a je proto využíván jako zdroj informací (Kuric, 1986).

2 Školní zralost

„I když podle školských předpisů je možné, aby do první třídy nastoupilo dítě, které dosáhne věku šesti let teprve do konce kalendářního věku, stává se dnes jen výjimečně, že by rodiče něco takového žádali. Ještě před dvaceti lety to byla běžná věc. Dříve také rodiče přijímali návrh poradny na odložení školní docházky většinou tak, jako by to bylo na úkor dítěte. Dnes naopak nejsou žádnou vzácností případy, kdy rodiče žádají odklad školní docházky pro dítě i nadprůměrně vyspělé...“ (Matějček, 2005, s. 113)

Školní zralost bývá nejčastěji charakterizována jako stav dítěte, který zahrnuje jeho zdravotní, psychickou a sociální způsobilost začít školní docházku. Dítě, jež má zvládnout požadavky školní docházky, by tedy mělo být zralé a připravené na vstup do 1. Třídy základní školy. V souvislosti se školní zralostí se uvádějí nejčastěji tři složky:

- Fyzická zralost
- Psychická zralost
- Sociální a emociální zralost (její součástí je i pracovní zralost)

Pro posuzování předpokladů dítěte pro vstup do školy se více preferuje termín školní připravenost. Školní připravenost je v poslední době chápán jako aktuální stav rozvoje osobnosti dítěte ve všech jeho oblastech (Bednářová, Šmardová, 2012)

2.1 Fyzická zralost

Tělesnou zralost dítěte v době nástupu do školy posuzuje zpravidla dětský lékař. Klíčovým bodem je preventivní prohlídka v pěti letech. Dříve se zralost v tělesné oblasti určovala pomocí tzv. filipínské míry. Pokud bylo dítě školsky zralé, dosáhlo si jednou rukou a ucho na druhé straně hlavy. Výzkumy však nepotvrdily souvislost mezi dosažením filipínské míry a školní zralostí. Pohyby dítěte jsou účelné, cílené na určitou pohybovou aktivitu. Dokáže své motorické chování ovládat a kontrolovat. (Říčan, 1997)

Lékař musí při prohlídce zvážit všechny faktory, které by mohly nástup do školy negativně ovlivnit. Například pokud je dítě příliš drobné nebo často nemocné, mohlo by to ztížit jeho adaptaci na školu. Tělesná vyspělost by ale neměla být prvořadým ukazatel při hodnocení školní zralosti. (Bednářová, 2010)

2.2 Psychická zralost

Pro zvládnání čtení, psaní a počítání je důležitá určitá úroveň dosažená v oblasti kognitivních procesů. Pokud je dítě nezralé pouze v jedné dílčí oblasti, je vhodné posoudit míru nezralosti a podporovat vývoj v této oblasti vhodnými aktivitami. (Bednářová, 2010)

2.2.1 Vnímání

Zralost v oblasti vnímání představuje přechod od globálního k diferencovanému vnímání, což dítěti umožňuje snadněji vnímat detaily. Mělo by být schopno rozlišit na obrázku počet, tvar, a směr. Mělo by také umět rozpoznat zrcadlově převrácené obrázky. Analyticko-syntetická činnost by měla být natolik vyspělá, že dítě dokáže sluchově rozlišit hlásku na začátku a na konci slova. (Kropáčková, 2008)

2.2.2 Myšlení, paměť

Analyticko-syntetická činnost se projevuje i v oblasti myšlení. Dítě se dokáže lépe orientovat ve světě kolem něj, zachytí podobnosti i rozdíly, chápe vztahy a souvislosti. (Říčan, 1997)

Paměť už je u předškoláků trvalejší a záměrnější. Dítě by si mělo dokázat zapamatovat básničku, písničku a přibližně 6–7 za sebou jdoucích slov. Nepředpokládá se ještě logické zapamatování, paměť je pořád spíše mechanická. (Říčan, 1997)

2.2.3 Grafomotorika, kresba

Školsky zralé dítě by už mělo správně držet tužku, tedy špetkovým úchopem, ruka by přitom měla být uvolněná. Mělo by umět spojit tužkou dva body a napodobit geometrické tvary a tvary písmen. Předpokládá se dovednost šikmých čar a horních kliček. (Kropáčková, 2008)

Kresba by už neměla mít analytický charakter, kdy dítě připojuje jednotlivé části těla

k sobě, ale postavy by měly být už ztvárněny synteticky, včetně náležitých detailů. (Říčan, 1997)

Lidskou postavu charakterizuje zřetelné členění na hlavu a trup. Obvykle už děti kreslí i vlasy a správně vyznačují části obličeje. (Bednářová, 2010)

2.2.4 Řeč

„Školsky zralé dítě je schopno ve větách a jednodušších souvětích, bez agramatismů vylíčit svoje zážitky a vyprávět o světě kolem sebe.“ (Říčan, 1997)

Sleduje se také, zda dítě dokáže formulovat otázky. Mělo by znát asi 3 –5 tisíc slov a obratně tvořit antonyma i synonyma. V oblasti výslovnosti se předpokládá správné tvoření všech hlásek. Chybná výslovnost „r“ a „ř“ je však u zápisu většinou tolerována, většinou se řeč do nástupu do školy ještě upraví a dovyvine. V této situaci se ale doporučuje navštívit logopeda. (Kropáčková, 2008)

2.3 Sociální a emocionální zralost

Od předškoláka se předpokládá i určitá emocionální a sociální zralost. Zahájení školní docházky klade na něj v této oblasti velké požadavky. Očekává se od něj hned několik úkolů zároveň - odloučit se od matky, zapadnout do kolektivu vrstevníků a akceptovat autoritu učitele. Navíc si musí přivyknout na školní režim a styl práce. Nezralost v této oblasti může způsobit dítěti při nástupu do školy velké potíže. (Bednářová, 2010)

Zralost v emocionální oblasti je charakterizována citovou stabilitou. Předpokládá se, že dítě dokáže být už delší dobu bez matky. Mělo by se také umět vyrovnat s prohrou, ovládat své emoce a dokázat odložit splnění svých aktuálních přání. (Říčan, 1997)

Školsky zralé dítě zná a respektuje pravidla slušného chování, umí poděkovat, poprosit, vyká dospělým lidem a chová se k nim jinak než ke svým vrstevníkům. (Kropáčková, 2008)

3 Diagnostika dítěte předškolního věku

„Vývoj dítěte má určitou posloupnost a také časovost. Časovost znamená, že schopnost, dovednost nastupuje, resp. dítě k ní obvykle dozraje v určitém věku, lépe řečeno ve věkovém rozmezí. Vývoj jedince je individuální, každé dítě je jiné a ve vyžívání jednotlivých oblastí může být značný rozdíl; děti se odlišují také v tom, že jinak reagují na podněty, jinak získávají zkušenosti, jinak nabývají dovednosti, vědomosti.“ (Bednářová, Šmardová, s. 2, 2011)

Diagnostika dětí v předškolním věku se zaměřuje a rozvíjí těchto deset oblastí:

- Motorika a grafomotorika
- Zrakové vnímání
- Sluchové vnímání
- Vnímání prostoru
- Vnímání času
- Základní matematická představa
- Řeč, myšlení
- Sociální dovednosti
- Sebeobsluha, samostatnost
- Hra

Zvládnutí čtení, psaní a počítání vyžaduje patřičnou vytrvalost a připravenost. Proto je pro dítě a nejen ho, ale i rodiče a pedagoga lepší, když se dítě na vstup do školy připraví pozvolna a nenásilně, než aby se na něj tlačilo a nutilo se ho do věcí, na které není fyzicky nebo psychicky připraveno. (Bednářová, Šmardová, 2011)

Diagnostika předškolního věku probíhá ve dvou fázích. První fází je screening, který provádějí pediatři, učitelé mateřských škol a pedagogové u zápisu. Pokud se v této fázi objeví problém, či pochybnost, navazuje tu druhá fáze a to vyšetření prováděné v pedagogicko – psychologické poradně odbornými pracovníky. (Svoboda, 2001)

4 Odklad školní docházky

U dětí výrazně školsky nezralých bývá realizován odklad školní docházky. Podmínky upravuje zákon č. 472/2011 Sb., kterým se mění školský zákon, takto: *„Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.“*

Pokud si zákonní zástupci přejí pro své dítě odklad školní docházky, vyplní žádost o odkladu školní docházky a doloží ji vyjádřením školského poradenského za řízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Musí takto učinit nejpozději do 31. května kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku. O odkladu rozhoduje na základě této žádosti a vyjádření odborných vyšetření ředitel základní školy. Schvaluje ji ale jen v případě, pokud obě tato vyjádření odklad doporučí. (Beníšková, 2007)

Ležalová (2010) uvádí několik nejčastějších důvodů k odkladu povinné školní docházky:

- věk dítěte - narození v posledním trimestru bývá předpokladem k úvahám o odkladu školní docházky
- problémy v oblasti řeči
- potíže s pozorností a soustředěností
- pomalé pracovní tempo
- problémy vědomostního rázu
- častá nemocnost dítěte a celkově nižší odolnost organismu nebo menší fyzická vyspělost

Odklad školní docházky o jeden rok neznamena selhání dítěte, rodičů nebo mateřské školy. Nejedná se o vážný handicap. Odklad školní docházky dáva dětem šanci dozrát. Většině dětí, u nichž byla konstatována školní nezralost, nebo byly zjištěny nedostatky ve školní připravenosti, odklad školní docházky pomůže. (Kropáčková, 2008)

Můžeme se setkat i s tím, že rodiče vymáhají odklad školní docházky pro své dítě, které je však zjevně připravené pro vstup do školy a přiměřeně duševní fyzicky zralé pro tento krok. Tyto rodiče můžeme rozdělit do dvou: rodiče velmi ctižádostiví a rodiče příliš úzkostní. (Klégrová, 2003)

5 Olomoucký kraj

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Jeho rozloha činí 5 267 km². Z hlediska správního tvoří spolu se Zlínským krajem Region soudržnosti NUTS II¹ - Střední Morava.

Člení se na 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Území Olomouckého kraje je tvořeno 13 správními obvody obcí s rozšířenou působností (Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh). V kraji je 399 obcí. Sídelním městem je Statutární město Olomouc. Počet obyvatel k 30. 9. 2012 je 637 688.(www.kr-olomoucky.cz)

5.1 Olomouc

Olomoucký okres je centrálním a největším z pěti okresů Olomouckého kraje. Rozkládá se ve východní části České republiky. Převážná část okresu leží v nížině Hornomoravského úvalu, jímž protéká řeka Morava. Celkovou rozlohou je 1 620 km². Na celkové ploše Olomouckého kraje se okres Olomouc podílí 30,8%. Je tvořen celkem 96 obcemi, ve kterých žije přes 230 000 obyvatel a z toho má 6 obcí status města a 3 status městys. Na území okresu se nachází vojenský újezd Libavá, který se rozléhá na severovýchodě okresu, v oblasti Oderských vrchů na rozloze 327,2 km². Svou rozlohou je druhým největším vojenským újezdem v České republice. Největším městem Olomouckého okresu a celého kraje je statutární město Olomouc s necelými 110 tisíci obyvatel. Olomouc je především historické a univerzitní město, které má i řadu románských, gotických a barokních památek. Olomoucko je bohaté i na přírodní zajímavosti.(www.czso.cz)

5.2 Jeseník

Okres Jeseník je nejmenším, nejlesnatějším a nejsevernějším položeným okresem Olomouckého kraje. Okres se rozprostírá na území o ploše 719 km². Na celkové ploše

¹ NUTS(Nomenklatura územních statistických jednotek) – jsou to územní celky, které jsou vytvořené pro statistické účely Eurostatu, pro porovnávání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistické monitorování, příprava, realizace a hodnocení regionální politiky členských zemí EU.
(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction)

v Olomouckém kraji se okres Jeseník podílí 13,7%. Novodobý okres zahrnuje 24 obcí, ve kterých žije přes 40 tisíc obyvatel a 5 obcí má status města. Největším městem okresu je Jeseník, kde má téměř 12 tisíc obyvatel trvalé bydliště. Jesenicko nabízí hustou síť naučných stezek, které vedou překrásnou přírodou do nedotčených zákoutí. V rámci CHKO můžeme obdivovat bohatou faunu a flóru v národních přírodních rezervacích a památkách.(www.czso.cz)

5.3 Prostějov

Prostějovský region leží v samotném srdci Moravy. Celkovou rozlohou zabírá 770 km². Na celkové ploše Olomoucké kraje se okres Prostějov podílí 14,6%. Prostějovský okres je tvořen 97 obcemi, ve kterých žije necelých 110 tisíc obyvatel a z toho 5 obcí má status města a 6 status městys. Největším městem je Prostějov s necelými 45 tisíci obyvateli, a jehož centrum je vyhlášeno památkovou zónou. Tak jak i u ostatních okresů, tak i Prostějovsko má několik národních přírodních památek, rezervací a stromů.(www.czso.cz)

5.4 Přerov

Přerovsko se rozkládá na jihovýchodě Olomouckého kraje v oblasti soutoku řek Moravy a Bečvy. Rozkládá se na území o celkové rozloze 845 km². Na celkové ploše Olomouckého kraje zabírá 16,0%. V Olomouckém kraji se okres Přerov řadí mezi okresy s největším počtem obcí. Pod okres Přerova spadá 104 obcí s více než 132 tisíci obyvateli, z toho má 6 obcí status města a 3 status městys. Největším městem okresu je Přerov s necelými 45 tisíci obyvateli, a které je důležitým železničním uzlem v zemi. Celá oblast Přerovska je bohatá na přírodní skvosty, jako jsou národní přírodní památky, rezervace a stromy.(www.czso.cz)

5.5 Šumperk

Okres Šumperk se rozprostírá na severu Olomouckého kraje. Celková Šumperska rozloha činí 1313 km². Na celkové ploše Olomouckého kraje zabírá 24,9%. Šumperský okres je tvořen 78 obcemi, v nichž žije zhruba 27 tisíc obyvatel a z toho má 8 obcí status města. Šumperk je největší město ležící na řece Desná a je nazýváno „Brána Jeseníků“. Na území

města se nachází řada kulturních památek a dochovaly se zde i zbytky hradeb. Šumpersko je významnou oblastí z hlediska cestovního ruchu a je zde i pozoruhodná příroda, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a památní stromy.(www.czso.cz)

PRAKTICKÁ ČÁST

V této části bakalářské práce budou zmíněny výsledky pozorování zápisu do prvních tříd na čtyřech základních školách na Olomoucku a výsledky ze studií dokumentů o počtu přijatých žáků do prvních tříd a počtu odkladů v pěti okresech Olomouckého kraje.

6 Cíl praktické části

Cílem průzkumu bylo zjistit, kolik žáků ve všech okresech Olomouckého kraje letošního roku požádalo o odklad, který z okresů má nejvíce přijatých žáků a který má nejvíce dětí s odkladem. Dále porovnat průběh a styl zápisů do prvních tříd na vybraných základních školách na Olomoucku.

6.1 Kde a jak probíhal průzkum

Průzkum probíhal sběrem a zkoumáním dat, které byly získány od paní Lucie z informačního oddělení na Krajském úřadu města Olomouce a dále pomocí pozorování zápisu do prvních tříd na čtyřech základních školách, které byly vybrány náhodně. Byly to tyto školy:

- Základní škola sv. Voršily v Olomouci
- Základní škola Nedvědova v Olomouci
- Základní škola Velký Újezd
- Základní škola Tršice

6.1.1 Základní škola sv. Voršily v Olomouci

Základní škola sv. Voršily v Olomouci je základní školou poskytující kvalitní základní vzdělání na křesťanských principech s důrazem na jazykovou komunikaci a informační technologie.

Škola je umístěna v jedinečné lokalitě v centru města na hranici pásma památkové péče, navíc s dobrou dopravní přístupností. Jedná se o městský typ školy sídlící v historické budově. Výhodou školy je velmi snadná dostupnost kulturních a sportovních destinací, a to i bez použití prostředků MHD. Škola nemá spádový obvod, poskytuje základní vzdělání cca 245 žákům z Olomouce a více či méně vzdálených okolních obcí. Škola je plně organizovaná s devíti postupnými ročníky bez paralelních tříd. Průměrná naplněnost tříd je 25 žáků.

Pedagogický sbor tvoří v současné době 22 vyučujících (9 mužů a 13 žen). Většina učitelů je plně kvalifikovaných. Předměty, které není schopna škola pokrýt vlastními odborníky, vyučují externí pedagogové. Čtyři vyučující mají kvalifikaci i pro třetí stupeň a dva odbornost speciální pedagogika. Ve škole pracují 2 výchovní poradci (pro každý stupeň jeden), spirituál školy, metodik prevence sociálně patologických jevů, poradce pro volbu povolání, koordinátor environmentální výchovy a proškolený zdravotník. Práce školy se nezužuje pouze na plnění školního vzdělávacího programu, zaměřuje se rovněž na zvyšování kvality pedagogického sboru, poskytuje pedagogům možnost rozšiřování svých schopností a prohloubení vzdělání. (<http://www.zcsol.cz/>)

Zápis ve škole probíhal ve třech třídách. Lavice byly rozestavěné do tvaru písmene U, takže děti měly přehled o tom, co se na každé lavici bude dělat. Při příchodu dítěte do třídy, se učitelé představili a dali dítěti obrázek, na kterém byli skřítkci, ale ne kompletní. Děti dostaly za úkol u jednotlivých lavic plnit úkoly (počítání, čtení, poznávání barev, aj) tak, aby dostaly chybějící částí skřítku a mohly si je nalepit. Poté učitelé zavedli děti k rodičům a podali informace o tom, jak si dítě vedlo, co bylo v pořádku a co naopak by bylo potřeba před nástupem do první třídy zlepšit. V případě dalších potřebných vyšetření, byl na škole u zápisu přítomen i pracovník z pedagogicko-psychologické poradny, který si s rodiči domlouval schůzky, popřípadě jen doporučil pár cvičení, které by bylo možné doma s dítětem provádět.

6.1.2 Základní škola Nedvědova v Olomouci

Provoz školy byl zahájen v roce 1976. Od 1. ledna 1995 má škola právní subjektivitu. V současné době se žáci učí v 18 třídách, 10 na 1. stupni a 8 na 2. stupni. V průměru je v jedné třídě 22 žáků. Výuka na škole probíhá podle osnov školního vzdělávacího projektu "Prostor pro všechny", s prvky blokového vyučování a střídáním nejrůznějších forem práce.

Vyučování v nižších třídách 1. stupně respektuje psychologické a hygienické potřeby žáka (pitný režim dle potřeby dítěte, možnost aktivního prožití přestávek, vnímání osobnosti každého dítěte a akceptace jeho přirozených potřeb).

Škola má několik dobře vybavených odborných učeben, včetně dvou počítačových, které využívají i žáci 1. stupně.

Jako jediná základní škola v olomouckém okrese mají vlastní krytý bazén. Děti mají již od první třídy jednu hodinu týdně odbornou výuku plavání. (<http://www.zsnedvedova.cz/>)

Zápis do prvních ročníků probíhal ve dvou učebnách. V každé z nich bylo celkem pět lavic, na kterých měli učitelé veškeré pomůcky k tomu, aby si dítě „vyzkoušeli“. Do třídy vstupovaly děti bez rodičů. Chodily tam maximálně po dvou a každému se učitelé věnovali individuálně. Po dokončení všech úkolů si děti mohly na památku z jedné lavice, kde byly pastelky, omalovánky, odznaky, něco vybrat a odnést. Učitelé potom informovali rodiče o průběhu zápisu, jak si dítě vedlo a popřípadě doporučilo pedagogicko-psychologické vyšetření, nebo návštěvu logopeda.

6.1.3 Základní škola Velký Újezd

Základní škola leží ve střediskové obci Velký Újezd. Školu navštěvuje zhruba 230 žáků ze 14 obcí, vesniček a osad ležících při společné hranici okresů Olomouc a Přerov. Jejich výuku zajišťuje 16 pedagogů a z toho 5 mužů. Ve školní družině jsou dvě vychovatelky. Součástí základní školy je i mateřská škola sídlící v samostatné budově. (<http://www.skolavelkyujezd.cz/>)

Zápis zde probíhal pouze v jedné jediné třídě. Byly tam dvě paní učitelky, které si děti braly po pěti. Lavice byly zde seřazeny normálně v řadě a u zápisu byli přítomni i rodiče. Tak jak u předchozích škol ve třídě panoval klid, tak zde to bylo přesně naopak. Děti byly rozptylovány jinými dětmi a hlavně i rodiči. Po skončení zápisu se hromadně sdělovaly informace a předávaly podklady pro žádost o odklad. Někteří rodiče chodili k zápisu pouze pro žádost o odklad.

6.1.4 Základní škola Tršice

Tršické školství patří k nejstarším v širokém okolí. Škola je rozdělena do dvou budov. První stupeň se nachází v blízkosti mateřské školy a druhý stupeň leží v centru Tršic. V současné době navštěvuje školu přes 350 žáků a jejich výuku zajišťuje 15 učitelů. Škola má vlastní hřiště a tělocvičnu. (<http://www.zstrsice.cz/>)

Zápis probíhal formou pohádkové stezky na chodbě základní školy. Bylo tam celkem 6 pohádkových postaviček, které měly pro děti nachystané úkoly, které mají plnit. Doprovod jim dělal učitel, který si zároveň zaznamenával jejich úspěch či neúspěch do záznamového archu. Po splnění všech úkolů, si mohlo dítě vybrat jakoukoliv pohádkovou postavičku, kterou pro ně vyráběly děti základní školy. Informování rodičů probíhalo v soukromí a bez přítomnosti dítěte.

6.2 Osoby přítomné u zápisu

U zápisu na všech školách byli přítomni vždy dva učitelé ve věkovém rozmezí 33 – 45 let. Na základní škole sv. Voršily a v Tršicích to byl jeden muž a jedna žena, jinak na ostatních školách to byly vždy dvě ženy. Učitelé měli velmi bohaté zkušenosti a nebyl to jejich první zápis, který prováděli. Nejmladší z učitelů prováděl zápis již po páté a nejstarší z nich konal zápis již desátým rokem.

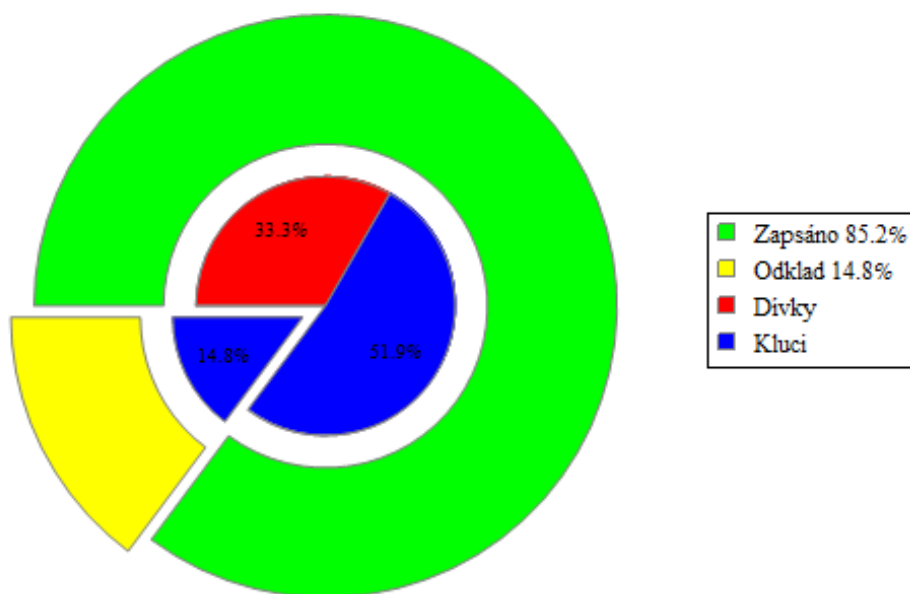
Dalšími osobami, které byly přítomny u zápisu, byly děti. Na všech školách převažovaly dívky nad chlapci a celkový věkový průměr byl 6 let. Děti pocházely jak z místa, kde se nachází základní škola, ale i z okolních měst a vesnic.

6.3 Výsledky průzkumu

Základní škola sv. Voršily Olomouc

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	27	15	12
Zapsáno	23	9	14
Odklad	4	0	4

Tabulka č. 1: Základní škola sv. Voršily

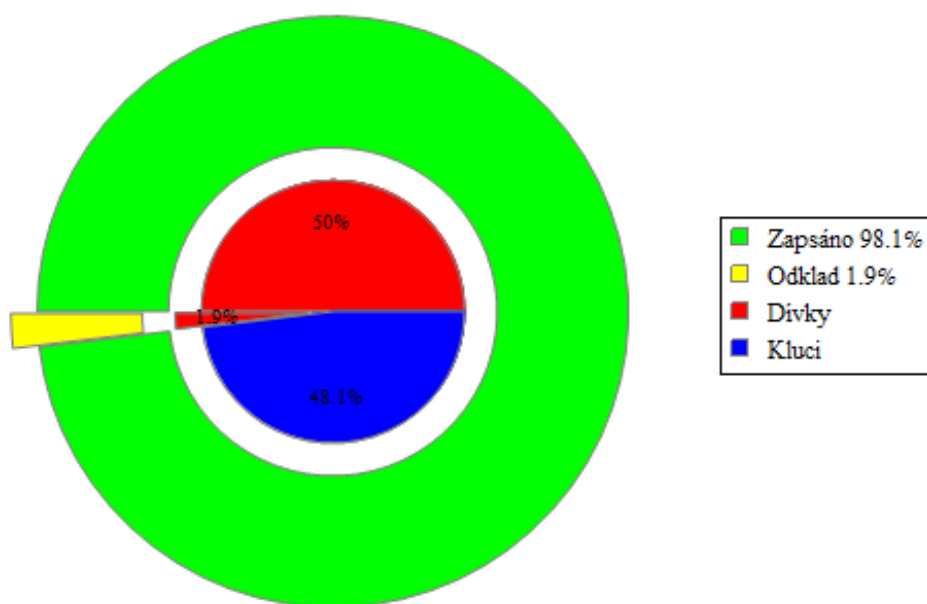

Graf č. 1: Základní škola sv. Voršily

Základní škola Nedvědova Olomouc

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	54	30	24
Zapsáno	53	27	26
Odklad	1	1	0

Tabulka č. 2: Základní škola Nedvědova

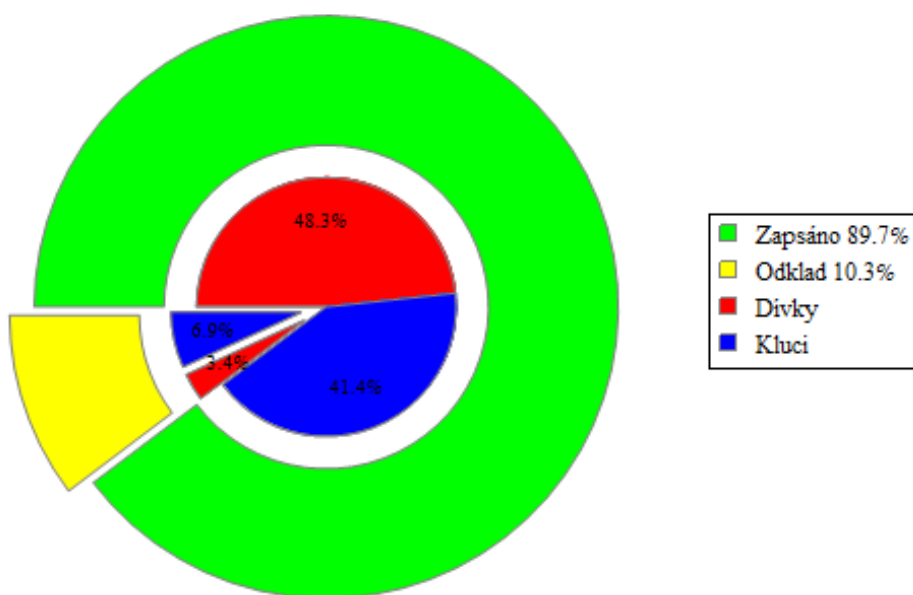

Graf č. 2: Základní škola Nedvědova

Základní škola Tršice

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	29	15	14
Zapsáno	26	14	12
Odklad	3	1	2

Tabulka č. 3: Základní škola Tršice

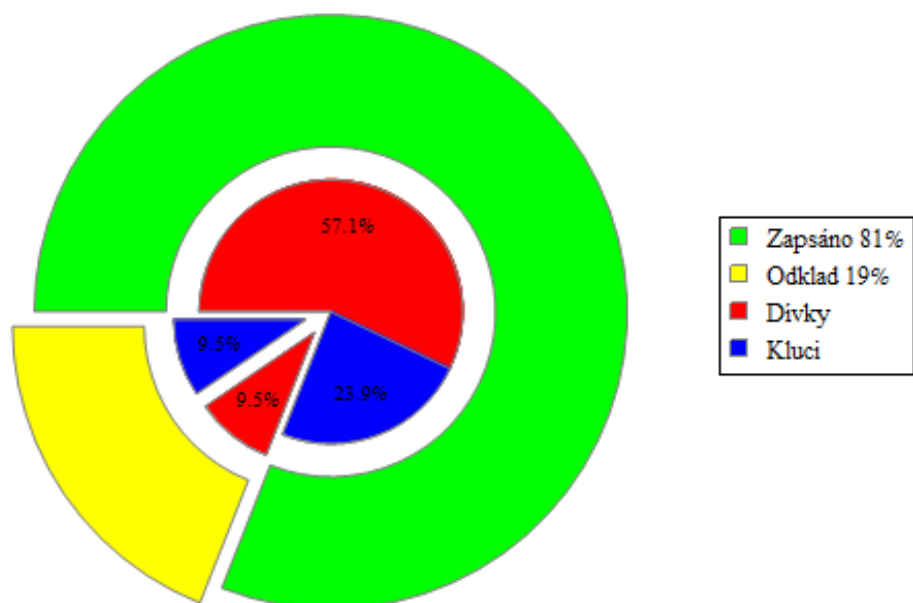

Graf č. 3: Základní škola Tršice

Základní škola Velký Újezd

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	21	14	7
Zapsáno	17	12	5
Odklad	4	2	2

Tabulka č. 4: Základní škola Velký Újezd

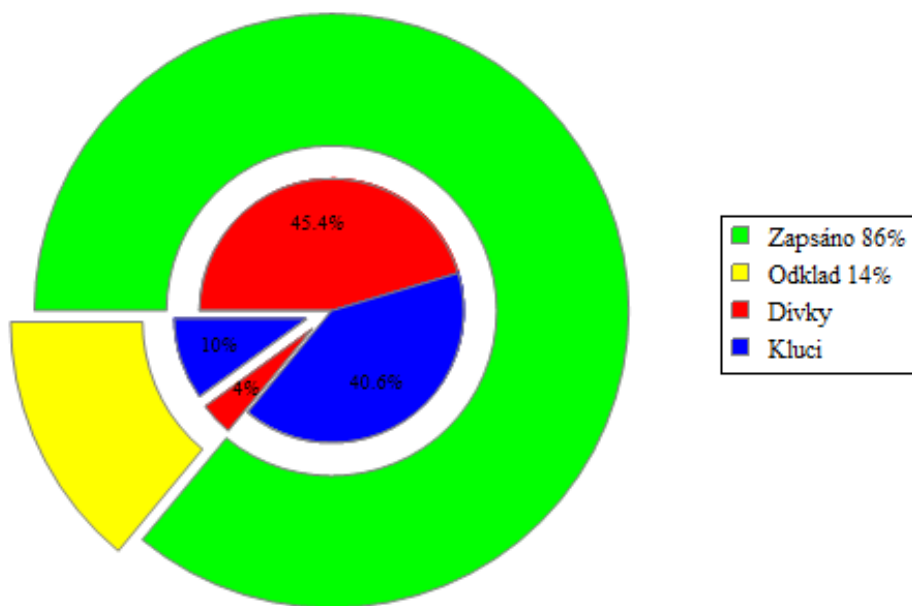

Graf č. 4: Základní škola Velký Újezd

Okres Olomouc

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	2554	1262	1292
Zapsáno	2196	1159	1037
Odklad	358	103	255

Tabulka č. 5: Olomoucko

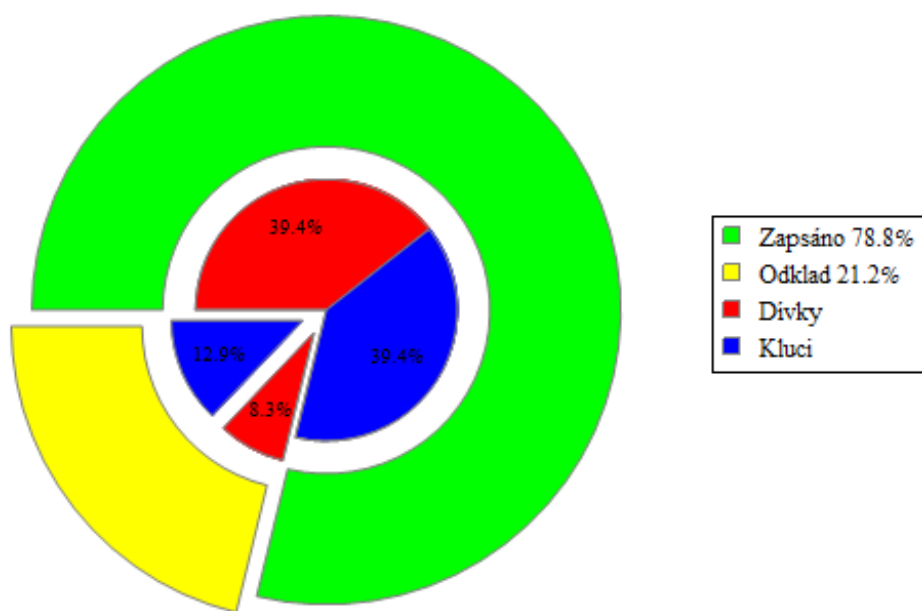

Graf č. 5: Olomoucko

Okres Jeseník

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	396	189	207
Zapsáno	312	156	156
Odklad	84	33	51

Tabulka č. 6: Jesenícko

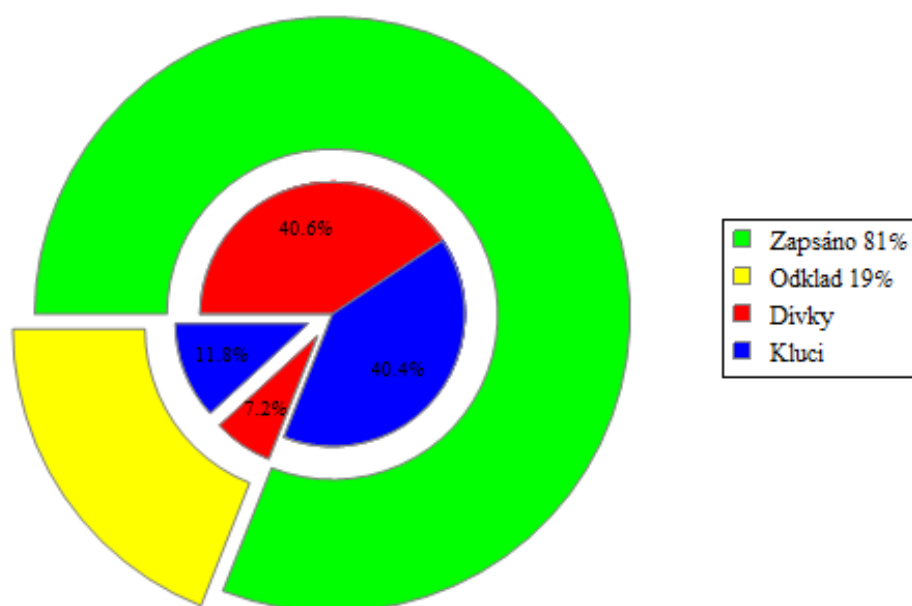

Graf č. 6: Jesenícko

Okres Prostějov

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	1136	543	593
Zapsáno	920	461	459
Odklad	216	82	134

Tabulka č. 7: Prostějovsko

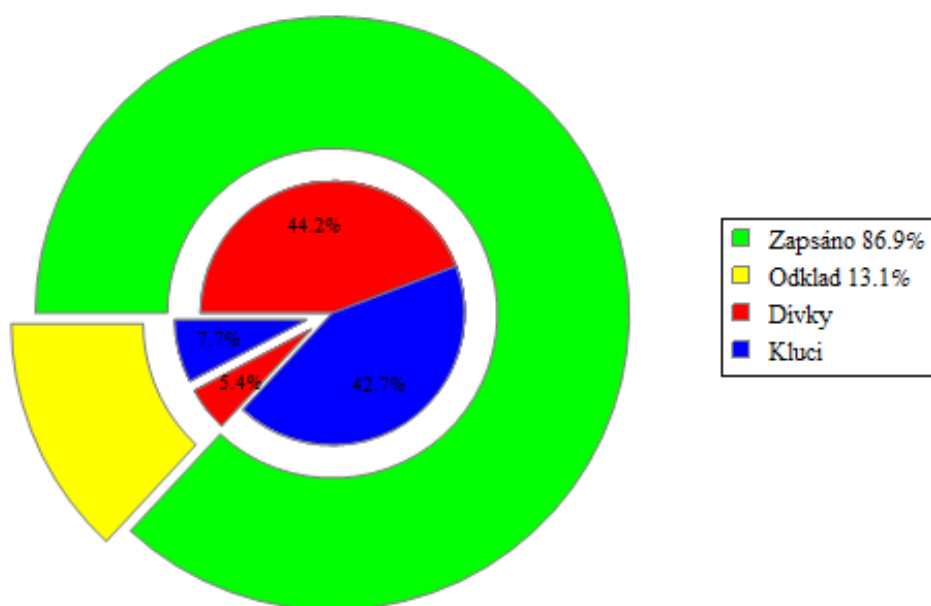

Graf č. 7: Prostějovsko

Okres Přerov

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	1365	678	687
Zapsáno	1186	604	582
Odklad	179	74	105

Tabulka č. 8: Přerovsko

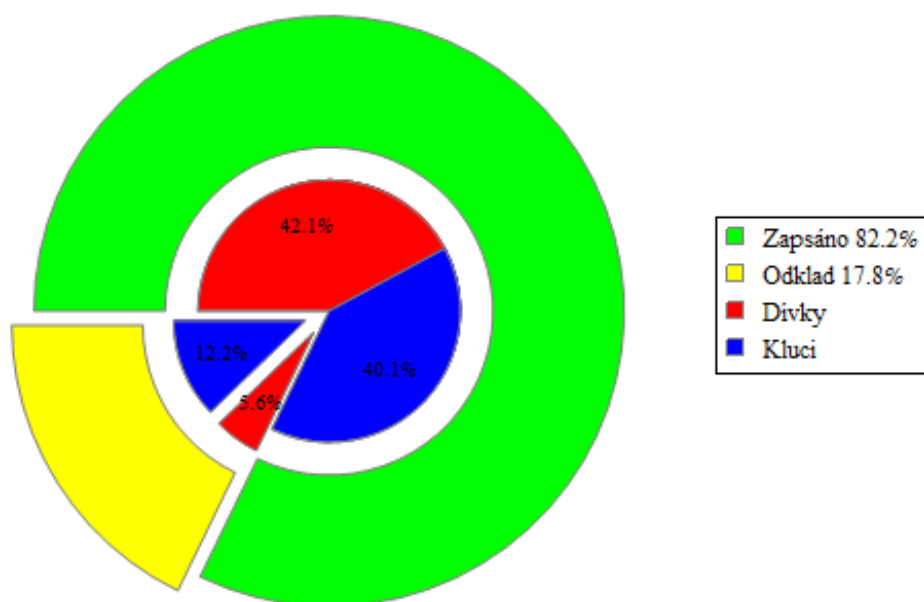

Graf č. 8: Přerovsko

Okres Šumperk

	Celkem	Dívky	Kluci
Přišlo k zápisu	1246	594	652
Zapsáno	1024	524	500
Odklad	222	70	152

Tabulka č. 9: Šumpersko

Graf č. 9: Šumpersko

6.4 Diskuze

Jak již bylo výše zmíněno, tak jedním z cílů praktické části bylo porovnat výsledky zápisů do prvních ročníků z okresů Olomouckého kraje a zjistit, ve kterém okrese bylo přijato nejvíce žáků a ve kterém bylo nejvíce odkladů. Jak je vidět na tabulkách a grafech, tak první místo s nejvíce přijatými žáky do prvních ročníků v Olomouckém kraji zaujímá samotný okres Olomouc s počtem 2196. Na druhém místě je okres Přerov s 1186 žáky. Třetí místo zaujímá okres Šumperk s 1024, čtvrté místo okres Prostějov s 920 a na posledním místě je okres Jeseník s 312 přijatými žáky do první třídy.

U počtu odkladů se pořadí trochu mění. Okres Olomouc zůstává na prvním místě a to s počtem 358 žáků. Za okresem Olomouc je hned okres Šumperk s 222, dále okres Prostějov s 216, okres Přerov se 179 a okres Jeseník zůstává opět na posledním místě a to s 84 žáky, kteří dostali odklad.

Dalším cílem této práce bylo porovnat přístup a propracovanost vybraných škol na Olomoucku v zápisech do prvních tříd. Na základě výsledků z pozorování se na první místo řadí Základní škola sv. Voršily v Olomouci. Děti tam byly brány postupně, byl k nim uplatňován individuální přístup. Ve třídách byl naprostý klid. Pointou celého zápisu byla záchrana pěti skřítků, které si potom mohly děti odnést domů. Jednání s rodiči pak probíhalo v soukromí.

Na druhém místě je Základní škola Tršice. Tematický zápis v Tršicích se ukázal jako dobrý anti stres pro děti, které se bály komunikovat s učiteli. Po splnění všech úkolů byly některé děti tak nadšené, že nechtěly odejít domů. I zde byla informovanost rodičů provedena v soukromí.

Nedvědova základní škola je na třetím místě. Třídy nebyly tak vyzdobené a barevné jako na první škole, ale stále se tu uplatňoval individuální přístup k žákům. Nevýhodou byla přítomnost rodičů, kteří diskutovali nahlas s jinými profesory a upoutávali tak pozornost dětí od plnění úkolů. Zápis nebyl tematický, ale i z něj si děti odnášely na památku tužky, pastelky a odznaky.

Na posledním místě je Základní škola ve Velkém Újezdě. Nebyl zde vůbec uplatněn individuální přístup, ba naopak zápis probíhal po pěti až šesti dětech v jedné malé třídě, kde stáli namačkaní rodiče s foťáky a děti se raději bavily mezi sebou, než aby dávaly pozor, co po nich paní učitelka chce. Po „vyzkoušení“ děti paní učitelka hromadně informovala rodiče o tom, jak si jejich děti vedly a zda je u někoho potřeba další vyšetření.

Co se týče počtu odkladů na těchto školách, tak nejvíce odkladů bylo zaznamenáno na Základní škole sv. Voršily a Základní škole ve Velkém Újezdě a to počtem 4 žáků. Na druhém místě s počtem 3 žáků je Základní škola Tršice a Základní škola Nedvědova letos měla pouze 1 odklad.

ZÁVĚR

První kapitola se týká periodizace vývoje lidské psychiky. Kapitola je rozdělena do pěti podkapitol, které se týkají jednotlivých stádií vývoje. Od prenatálního období až po samotný předškolní věk. Čtenář se zde dozví důležité informace o tom, které prvky ve vývinu jsou pro děti důležité a jak se postupně rozvíjí jejich myšlení, motorika, řeč a další důležité prvky pro správný rozvoj dítěte.

Druhá kapitola se zabývá vysvětlením pojmu školní zralost. Podkapitoly se věnují rozdělení školní zralosti na fyzickou, psychickou, sociální a emocionální. V každé podkapitole je souhrn informací, co by dítě mělo zvládat při nástupu do školy, jaké fyzické a psychické parametry by mělo mít. Kdo provádí vyšetření, které určují, že dítě je zralé pro vstup do školy.

Třetí kapitola má informativní charakter. Informuje čtenáře o tom, jak probíhá diagnostika dítěte a na které oblasti se zaměřuje a pomáhá je rozvíjet. Do těchto oblastí můžeme zahrnout motoriku, sociální dovednosti, čtení, psaní, sluch aj. Také se zde čtenář dočte, že je velmi důležité, aby dítě v těchto oblastech přirozeně dospělo a nebylo tlačeno ze strany rodičů a ani ze strany pedagogů.

Čtvrtá kapitola se věnuje odkladu. V případě, že dítě je školně nezralé, je doporučován odklad. Ten upravuje zákon č. 472/2011 Sb. Dále jsou tam vyjmenované nejčastější důvody, kvůli kterým bývá doporučován odklad. Odklad není žádná hanba, nebo ostuda. Naopak dává dítěti rok na to, aby v nedovinuté oblasti přirozeně dospěl a mohl pak začít řádnou školní docházku.

Poslední kapitola teoretické části popisuje Olomoucký kraj. Čtenář se zde dočte hrubou charakteristiku celého kraje a v podkapitolách, které se věnují jednotlivým okresům Olomouckého kraje, bude informován o základních informacích Olomoucka, Jesenicka, Prostějovska, Přerovska a Šumperska.

Praktická část byla postavena na zkoumání a vyhodnocování informací z dokumentů, které byly poskytnuty z informačního centra na Krajském úřadě v Olomouci. Dále vyhodnocení pozorování na náhodně vybraných základních školách na Olomoucku. Z výsledků práce vyplývá, že odkladů v Olomouckém kraji není málo a při pozorování průběhu zápisů do prvních tříd vyplývá, že ne všechny školy tomu věnují řádnou pozornost a péči.

Při psaní bakalářské práce jsem zjistila více informací o vývoji lidské psychiky, odkladech, školní zralosti, diagnostice předškolního věku a průběhu zápisů do prvních tříd. Práce byla pro mě velmi přínosná.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Literatura

BARTOŇOVÁ M., VÍTKOVÁ M. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Texty k distančnímu vzdělávání*. 2. přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido 2004. 247 s. ISBN 978-80-7315-4.

BEDNÁŘOVÁ J a ŠMARDOVÁ V. *Diagnostika dítěte předškolního věku: Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. 1. vyd. Brno: Computer Press a.s., 2011, 217 s. ISBN 978-80-251-1829-0.

BENÍŠKOVÁ T. *První třídou bez pláče*. 1.vyd. Praha: Grada, 2007, 168 s. ISBN 978-80-247-1906-1.

ČAČKA, O. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000, 377 s. ISBN 80-7239-060-0.

KLÉGROVÁ J. *Máme doma prvňáčka*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 2003, 144 s. ISBN 80-204-1020-1.

KROPÁČKOVÁ, J. *Budeme mít prvňáčka: pro rodiče dětí od 5 let*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008, 158 s. ISBN 978-80-7367-359-8.

KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*. 1. vyd. Brno: Universita J. E. Purkyně, 1986, 260 s. ISBN 80-214-1844-3.

MATĚJČEK, Z. *Výbor z díla*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005, 445 s. ISBN 80-246-1056-6.

ŘÍČAN P., KREJČÍŘOVÁ D. a kol. *Dětská klinická psychologie*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997, 456 s. ISBN 80-7169-512-2.

SVOBODA M., KREJČÍŘOVÁ D., VÁGNEROVÁ M. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 792 s. ISBN 80-7178-545-8.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Přehled vývojové psychologie*. 3. upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008, 189 s. ISBN 978-80-244-2433-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 353 s. ISBN 80-7178-308-0.

Legislativní zdroje

Novela školského zákona. In: <http://www.msmt.cz/file/19446>. 2011, č. 472.

Internetové zdroje

Olomoucký kraj: *Základní informace*. [online]. [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/1-oficialni-nazev-a-popis-olomoucky-kraj-cl-324.html>

European Commission: *Eurostat*. [online]. 11. 9. 2012 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction

Český statistický úřad: *Okres Šumperk*. [online]. 28. 5. 2013 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: [http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/89c52bc40c6ab256c1256f08002e9b2e/\\$FILE/okres_%C5%A0umperk.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/89c52bc40c6ab256c1256f08002e9b2e/$FILE/okres_%C5%A0umperk.pdf)

Český statistický úřad. *Okres Olomouc* [online]. 28. 5. 2013 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/d24e8a4259c66e7ec1256f08002d30a7/\\$FILE/okres%20Olomouc.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/d24e8a4259c66e7ec1256f08002d30a7/$FILE/okres%20Olomouc.pdf)

Česká statistický úřad. *Okres Jeseník* [online]. 28. 5. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/59bcf50da774b862c1256f0800296d90/\\$FILE/okres_Jesen%C3%ADk.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/59bcf50da774b862c1256f0800296d90/$FILE/okres_Jesen%C3%ADk.pdf)

Česká statistický úřad. *Okres Prostějov* [online]. 28. 5. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/528afda7732b644dc1256f08002e28ef/\\$FILE/okres_%20Prost%C4%9Bjov.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/528afda7732b644dc1256f08002e28ef/$FILE/okres_%20Prost%C4%9Bjov.pdf)

Česká statistický úřad. *Okres Přerov* [online]. 28. 5. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4891dacec40fb866c1256f08002e61bf/\\$FILE/okres%20P%C5%99erov.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/4891dacec40fb866c1256f08002e61bf/$FILE/okres%20P%C5%99erov.pdf)

Základní škola sv. Voršily. *Charakteristika školy* [online]. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: http://www.zcsol.cz/index.php?s=charakteristika_skoly

Základní škola Nedvědova. *O škole* [online]. 31. 5. 2013 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://www.zsnedvedova.cz/>

Základní škola Velký Újezd. *Současnost školy* [online]. 2011 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://www.skolavelkyjezd.cz/>

Základní škola Tršice. *Základní informace* [online]. 2012 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://www.zstrsice.cz/>

SEZNAM PŘÍLOH

1. Mapa Olomouckého kraje
2. Seznam tabulek
3. Seznam grafů

Přílohy

1. Mapa Olomouckého kraje

2. Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Základní škola sv. Voršily.....	26
Tabulka č. 2: Základní škola Nedvědova.....	27
Tabulka č. 3: Základní škola Tršice.....	28
Tabulka č. 4: Základní škola Velký Újezd.....	29
Tabulka č. 5: Olomoucko.....	30
Tabulka č. 6: Jesenicko.....	31
Tabulka č. 7: Prostějovsko.....	32
Tabulka č. 8: Přerovsko.....	33
Tabulka č. 9: Šumpersko.....	34

3. Seznam grafů

Graf č. 1: Základní škola sv. Voršily.....	26
Graf č. 2: Základní škola Nedvědova.....	27
Graf č. 3: Základní škola Tršice.....	28
Graf č. 4: Základní škola Velký Újezd.....	29
Graf č. 5: Olomoucko.....	30
Graf č. 6: Jesenicko.....	31
Graf č. 7: Prostějovsko.....	32
Graf č. 8: Přerovsko.....	33
Graf č. 9: Šumpersko.....	34

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Tereza Zbořilová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavel Svoboda Ph.D.
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Problematika odkladu školní docházky ve vztahu k Olomouckému regionu
Název v angličtině:	The issue of delayed primary school enrollment in relation to a Olomouc region
Anotace práce:	<p>Tématem této bakalářské práce je problematika odkladu školní docházky ve vztahu k Olomouckému regionu. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části píší o vývoji lidské psychiky od narození až po předškolní věk. Dále píší o diagnostice předškolního věku, odkladu a o Olomouckém kraji. Praktická část se soustředí na zkoumání dokumentů o počtu přijatých studentů a o počtu žáků s odkladem v Olomouckém kraji. Dále vyhodnocením pozorování čtyř náhodně vybraných základních škol na Olomoucku. Cílem práce bylo zjistit, kolik žáků bylo letos přijatých v jednotlivých okresech a kolik mělo odklad. Dále porovnat jednotlivé školy v zápisech.</p>
Klíčová slova:	Vývojová psychologie, školní zralost, diagnostika, odklad, Olomouc

Anotace v angličtině:	The topic of this thesis is the issue of delayed primary school enrollment in relation to Olomouc region. The work is divided into theoretical and practical parts. In the theoretical part I write about the development of the human psyche from birth to preschool age. In addition, I write about diagnosing preschool delay and the Olomouc region. The practical part is focused on examining the documents on the number of enrolled students and the number of pupils with delay in the Olomouc Region. Further observations by evaluating four randomly selected primary schools in Olomouc. The aim was to find out how many students were admitted this year in the districts and how much should a postponement. Furthermore, to compare the schools in the minutes.
Klíčová slova v angličtině:	Evolutionary psychology, school readiness, diagnosis, delay, Olomouc
Přílohy vázané v práci:	Mapa Olomouckého kraje
Rozsah práce:	46
Jazyk práce:	Český jazyk